

Školství je stařenka s hůlkou

Česká škola dnes produkuje průměrné zaměstnance pro průměrné firmy a státní správu, nic víc. Začátek změn musí být nastartován ve sborovnách a ředitelnách škol, ovšem zdaleka nejen vyššími platy.

Radko Šablík

ředitel Smíchovské střední průmyslové školy

Před několika týdny si mohli hodnotitelé přečíst bezduché fráze v slohových pracích studentů a podobně slyší teď maturitní komise. Kreativní a přemýšliví studenti a studentky raději volí tento styl, než by riskovali odchýlení se od tématu či nedodržení jakéhosi slohového útvaru, který již dávno vlastně neexistuje.

Nejde však jen o český jazyk, který již podle mého názoru dosáhl svého dna, kdy škola místo lásky k mateřskému jazyku a k četbě ve studentech budí svým způsobem výuky a zkoušení odpor, někdy až nenávisť. Pokud je zájem některý předmět studentům znechutit, většinou české školství mu dává skvělou inspiraci.

Zatímco moderní technologie pádí neuvěřitelným tempem vpřed, školství si lze představit jako stařenku s hůlkou (nebo stařečka, v rámci vyváženosti), která se belhá za vývojem technologií i společností. Ale to bohužel není vše, tato nebohá stařenka má kolem krku omotaný hutný provaz, jehož jeden konec svírají státní byrokrati a druhý pak konzervativci ve

školách, kterých je bohužel stále většina. Ti důsledně dbají, aby školství neudělalo byt jen jeden trochu větší krůček kupředu.

Pokrok z časů Franze Josefa

Pomocí většinových zavedených metod vzdělávání, které pamatují císaře Františka Josefa, se ve školách učí na průměr, kdy slabší nestíhají a lepší se nudí. Všichni jsou nuceni sedět strnule v lavicích a poslouchat frontální výklad, aby ho co nejdůkladněji papouškovali v následných stejně nudných hodinách. Pokud tento způsob vyučování k něčemu studenty motivuje, pak jen k lásce k danému předmětu a k přemýšlení, čím nudu zabít.

Z tohoto způsobu výuky se rekrutují průměrní zaměstnanci pro průměrné firmy či státní správu. Uvažovat o tom, že by snad mohl být student budoucí podnikatel a sám dávat lidem práci, je ve školách tabu, neboť podnikatel je v českých končinách podezřelá osoba, jež zbohatla všelijak.

Se studenty tedy jednáme jako s budoucími vykořisťovanými zaměstnanci, a tak je také vyučujeme. Díkybohu se mnozí prosadí a jsou úspěšní, většinou však ne díky, ale spíše navzdory naší výchově.

Na pedagogické fakultě chodí jen ti, kteří se jinam nedostanou, a i z těch pak do škol míří maximálně čtyřicet procent studentů, kteří se jinde neuchytí. Čest výjimkám. Takto popisují stav na pedagogických fakultách jejich vlastní učitelé, kteří jsou z toho nešťastní a sami bojují s kon-

zervativním přístupem svého vedení. Zatímco současní studenti netuší, čím se budou žít, stejně jako to netuší jejich učitelé, místo potřebných měkkých kompetencí jsou nuceni se učit fráze a šprtat se mnohdy nepodstatné informace, které zaprvé lze nalézt jedním kliknutím, zadruhé strašně rychle zastarávají a zatřetí bez jejich praktického využití jsou velmi rychle zapominány.

Se studenty jednáme jako s budoucími vykořisťovanými zaměstnanci.

Pak už není prostor k výuce argumentace, prezentace, analýzy, nalézání inovativních řešení, logického uvažování, kritického myšlení, schopnostem vytvořit si vlastní názory a ty obhájit v následné smysluplné diskusi. Tedy dovednostem, které se nezapomínají a které budou využívány všude a po celý život.

Ostrůvky pozitivní deviance

Pochopitelně existují takzvané ostrůvky pozitivní deviance, kde dostávají studenti

prostor ke svému rozvoji, zapojují se do chodu školy, pracují na reálných projektech, sami se vzdělávají v oblasti svého talentu. Tyto ostrůvky však trpí jak zvnějšku pod byrokratickou knutou, tak zevnitř, kdy konzervativní učitelé či vedení škol brzdí pokrokovější kolegy. Někdy v dobrém úmyslu, neboť žijí v názorových bublinách svých kabinetů či předmětových komisí a uniká jim realita života, někteří z lenosti, další z vnitřního strachu, neboť obava ze změny je nám všem vlastní a přirozená.

Pokud někdo chce s českým školstvím něco udělat, musí se zaměřit na ředitele a učitele, neboť ti nakonec budou rozhodovat, jak bude výuka v konkrétní škole vypadat. Jen pokud se je podaří přesvědčit o nutnosti reflektovat dobu 21. století, pokud se je povede přimět, aby vystoupili ze své komfortní zóny a změnili své myšlení i způsob výuky, jen tehdy se stojaté vody v českém školství pohnou. Nic jiného nepomůže, ani tisíce reformů, zvýšení platů či změny Rámcových vzdělávacích programů.

Stejně tak je nutné přesvědčit rodiče studentů, že způsob, jakým byli vzděláváni oni, už není v době digitalizace společnosti to pravé ořečové. A také studenty, že musí převzít zodpovědnost za své vzdělávání, neboť pokud se budou chtít prosadit, čeká je celoživotní vzdělávání, které se neobejde bez schopnosti umět se učit. Což je ale diametrálně odlišný pojem od našprtání se na písemku či ústní zkoušení. Začátek změn však musí být nastartován ve sborovnách a ředitelnách škol.

Glosa

Vodáci a alkohol: přidáme jim i pásy?

Míroslav Korecký
komentátor MF DNES

Zase jedna politická bitva, které rozumí každý z nás. Má se zrušit striktní zákaz požívání alkoholu na vodě? Přišli s tím Piráti, pro svůj návrh získali podporu napříč spektrem u poslanců ze všech stran vyjma ČSSD, vláda se kroutí, že prý zrušit úplně ne, ale mohlo by se to trochu zmírnit... - prostě vypadá to na dlouhou debatu.

A je to tak správné. I když se spor o jedno dvě piva pro vodáky zdá být prkotina, podobně jako o kališky na vinařských cyklostezkách, neřku-li dokonce o povolenou hranici promile v autě, jde tu o velké politikum. Přesněji řečeno o to, do jaké míry se tu prolomuje stará liberální zásada „žít a nechat žít“ a do jaké míry tu naopak králují státní dirigismus, sociální inženýrství a myšlenkový bolševismus.

Je to debata nikdy nekončící. V roce, kdy se autor této glosy narodil (a že už je to nějaký pátek), začaly být v Československu povinné bezpečnostní pásy v autech. Spoustě lidí to vadilo, ale žádná politická bitva se o to tehdy samozřejmě nevedla - kdo by se také v oněch časech oháněl osobní svobodou, již má omezit instrument, chránící řidiče jen proti němu samému? Pásy přežily dodnes, stejně jako přežije většina opatření, k nimž dospěje úřední šikana ve snaze natlouci lidem povinné dobro do hlav kladivem.

Mění se jen témata a kulisy toho nekonečného sporu. Jednou jde o povinné přílby pro cyklisty nebo lyžaře, o reflexní označení chodců, protikuřácký zákon, povinné montování tišňových krabiček eCall do aut... I debata o zákazu alkoholu na vodě je jen variantou starého sporu o pásy v autě. Jen nezkrotná fantazie totiž vyprodukuje situaci, kdy opilý vodák (při rychlosti kánoe či raftu) ohrozí někoho jiného než sám sebe. A odtud už je jen krůček ke zjištění, že také opilý chodec je pro sebe i své okolí jistě větším rizikem než chodec povinně strýzlivý.

Stát jako každý systém má tendenci realitu lajnovat, cpát lidi do škatulek. Nechceš se cítit bezpečně? Tu máš flastr! Přirozenou tendencí člověka by zase mělo být se tomu bránit, chránit si hranice osobní svobody.

Každý zákon by měl jen víceméně kopírovat realitu života, maximálně ji někam neopatrně postrkovat. Když se realitě úplně utrhne, plodí to ve společnosti velké pnutí, jako nedávno s „protikuřákem“. Nebo jako s mnohatisíčovými pokutami za každé pivo na vodě. Bude zajímavé sledovat, k čemu společenská debata na toto téma dospěje. Přejme vodákům, aby k absolutní abstinenci nedostali ještě povinné pásy.

Fórum čtenářů

Trump zrušil summit. Neplazí se

Severokorejský vůdce Kim Čong-un předpokládal, že bude Donalda Trumpa „tahat za fusekli“, jako to dělal Baracku Obamovi. Netušil, že v Bílém domě sedí po Ronaldu Reaganovi opět člověk, který se před ním nebude plazit a který, když něco řekne, tak to platí. - Luděk Jaša

Mistrem se lze stát i bez maturity

Od nepaměti každé učiliště končilo zkouškou a předáním výučního listu. Poté šel učen k mistrovi do dílny, kde začínal od píky a získával potřebné zkušenosti. Po určité době se mohl přihlásit k tovaryšským zkouškám, a pokud uspěl, stal se tovaryšem ve svém řemesle. A ti nejlepší z nejlepších se již ve zralém věku stali po náročných mistrovských zkouškách mistry ve svém oboru a byli vyhledáváni i na nejnáročnější zakázky. Jméno „moudré“ hlavy na ministerstvu školství, která zavedla u učebních oborů maturitu, by mělo být veřejně známé jako odstrašující příklad. - Pavel Hýbl

Šumperk

Čajovna Ondřeje Leinerta, reportéra MF DNES

Novičok, Poche... A Miloš Zeman se baví

Už je to tady zase. Prezident Miloš Zeman sice omezil svá veřejná vystoupení na pár kousků týdně, ale když už promluví, zpravidla se pak může na pět dní zase zavřít na zámku v Lánech. A jen se z lavičky v tamní oboře se svými věrnými Vratislavem Mynářem a Martinem Nejedlým usmívat, jak politická scéna, která nechce skončit v opozici, přemýšlí, jak to udělat, aby si odehrála svoje témata a zároveň proti sobě nepoštvala starého jezevce.

Naposledy Zeman v krátké době vyslal dva šrapnel. Jedním zatopil předsedovi ČSSD Janu Hamáčkovi, když řekl, že nemá v plánu jmenovat jeho spojence Míroslava Pocheho ministrem zahraničí. A druhým Česku, když prohlásil, že se u nás vyráběl a testoval novičok.

Výrok, který uvítalo Rusko a s ním i Zemanův poradce Nejedlý, sice následně korigovali premiér v demisi Andrej Babiš i ministryně v nemilosti Karla Šlechtová. Zároveň však Zemana podpořili s tím, že v Česku docházelo k laboratorní přípravě novičoku v malém množství. Je prý samozřejmě něco jiného, když studenti v laboratoři připravují k pokusným účelům třeba kyselinu chlorovodíkovou, než když ji někdo vyrábí ve velkých dávkách a posílá na trh, ale vlastně v obou případech je možné laicky mluvit o výrobě, což také Zeman udělal.

Babiš se Šlechtovou mohli Zemana natřít s tím, že o výrobu nešlo a že takové informace z tajných zpráv nemá co pouštět. Ale kdo chce naštvat prezidenta?

Jak to dopadá, když to uděláte, teď cítuje sociálnědemokratický europoslanec Míroslav Poche. Před prezidentskou volbou v ČSSD hledal spojence pro podporu Zemanova protivníka Jiřího Drahoše. A takové věci hradní pán nezapomíná. A taky jen tak neodpouští. Takže když šéf ČSSD Jan Hamáček oznámil, že by vlivného stra-

níka Pocheho rád viděl jako příštího ministra zahraničí, Zeman mu to hned vrátil. Pocheho nebrat!

Jako důvod prezident uvedl Pocheho hlásování o uprchlických kvótách v Bruselu. Europoslanec reagoval dopisem stráníkům, v němž se okamžitě přihlásil k těm, kteří varují Evropu před nebezpečím plynoucím z migrace. Že jde jen o zástupný důvod a Zeman je na Pocheho našťvaný kvůli něčemu jinému, je však jasné.

Poche se ostatně snažil Zemanovi připomenout, že ač naposledy fandil víc Drahošovi, při prezidentské volbě v roce 2013 byl naopak pro Zemana. Ani to mu však moc nepomohlo. ČSSD si totiž v roce 2013 za hradního kandidáta vybrala Jiřího Dienstbiera, který o Pochem říká, že je „pračka na peníze“ i jiné nehezké věci, takže je logické, že si ze dvou zel tehdy vybral to menší - Zemana.

Poche má však slušnou praxi a předpoklady pro to, aby se i tak ministrem stal. A kdyby ČSSD měla lídra, jakým svého času byli Zeman nebo Paroubek, rozhodně by si od prezidenta nenechala říkat, koho nominovat. Zeman navíc podle ústavního právníka Jana Kysely nemá právo odmítnout jmenovat ministra.

Jan Hamáček, jehož politika je založená na kompromisu a dohodě, se tak dostal do hodně pikantní situace. Část strany do něj hučí, aby Zemanovi vyhověl, a jiná část zase, aby stál za svým člověkem. Do toho si šéf ČSSD vždy zakládal na tom, že má dobré vztahy s prezidentem. Takže co teď?

Ať udělá cokoli, Zeman bude spokojen. Ostatně, tento týden už na dotaz o jmenování Pocheho volil otevřenou odpověď s tím, že problém bude řešit, až nastane. Je totiž dost možné, že ČSSD nakonec v referendu vstup do vlády odmítne. A pak to bude opět Zeman, který i ve svém dovolenkovém režimu bude režirovat vznik příští vlády.

Skicář Václava Teichmanna

Poslanec Pirátů Tomáš Vymazal je prostě smolař. V erárnímsněmovním bytě mu byla zima, a tak aby se zahrál, zapojil si tam výkonné počítače. No a když už jely, těžil na nich bitcoiny. Kdo mohl vědět, že Sněmovně bude vadit, když jí přijde takový účet za elektriku, jako by v poslaneckém bytě permanentně jezdila tramvaj?